Hatodik évfolyam. 109-dik szám. Kolozsvárt, 1876 szombat május 13.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.

Vidére postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Háromszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alojos Städt. Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus dem Wallesile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitatér 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, József tér 10. sz. 1 emelet

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DÍJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap

hatodik évfolyama második évnegyedére.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy hóra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerűbben postautalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet“ kiadója.

Az elégületlenek.

— Nagy a köznyomor, általános a panasz és esperátio környez mindnyájunkat, mi természetesebb tehát, hogy meghasonlik magamával az országgyülési többség. Miként taganatná meg magát az ismeretes magyar tenészet? hiszen divat az már a magyarnál, akor érteni legkevésbbé egyet, mikor legnagyob a veszedelem. Hol volna a független magyar meggyőződés, ha nem alkotnánk tüstént önálló pártot, mihelyt valami nem történi kedvünk szerint? Hogy mit érünk majd el ve, mi bajt hoz az országra e kedves kis dizaskodás, azzal nem szoktunk törődni s kiit baj, ha magunk sem vagyunk tisztában ve, mint a hogy ezt az ország szine előtt bizonyitja a „Pesti Napló“ mai vezérczikke. Elég az hogy ők elégedetlenek a feltállalt ételekkel s uzzoga hagyják oda a közös asztalt, nem tődve vele, hogy maguk is, az ország is éln marad.

Reméljük, az elégedetlenek táborában sa Paczolay, sem a többi nagyság nem áltja magát a hittel, hogy kedvezőbb egyezséget csikarnak ki az osztráktól, mint gr. Andrássy Gyula és Tisza Kálmán. Ily vak elbizakodottságra azt hisszük, még e nagyon elbizakodott urak sem vetemedhetnek.

Az ösz politikájának van-e hát egyetlen betüje, melyből kisajtolhatnának bár egy mákszemnyi határozott czélt ez ujdonat-uj sütetű pártnak?

Meg akarják mutatni a sógornak, hogy az uj szerződés nem tetszik? Hát van Magyarországon ember, a kinek tetszik? Nem tetszik az magának a kormánynak sem. A különbség csak az, hogy a kormány és szabadelvű párt meg van róla győződve, hogy a jelenlegi viszonyok között nem képzelhető Magyarországon kormány, mely előnyösebb szerződést kössön.

Ugyan kérjük az uj párt bátor férfiait, meg vannak-e maguk is arról győződve, hogy a midőn a jelenlegi kormányt megbuktatni akarják, édes maguk között felfedezi majd az ország azon politikai óriásokat, kikből a Tiszáénál hatalmasabb kormány telik ki, mely vitézies bátorsággal neki ront és bizton le is agyalja a mennyi rosz lelkü osztrák existál a földön?

Ha nincsenek erről meggyőződve, ne keressenek az országban az önámitásnak zsákmányt. A leczke ugy hisszük, bőven elég volt eddig az ön ámitásokból. Volt nekünk pártunk a régi balközépben elég nagy és hatalmas, mely azt hitte magáról, hogy szép kivánságokat hangoztatni s a szép kilátások mellett országos pártot csapni, ép annyit tesz, mint e csillogó ideákat meg is valósitani. Az élet fájdalom, ridegséggel bebizonyitotta mi a különbség ábránd és való között. Ne kezdjék tehát ujra e tulvilági politikát, mert bizony az elmultaknak is keservesen adtuk meg az árát.

Mindez azonban az uj párt lelkiismeretének privát dolga. A nehány taggal megapadt szabadelvű pártnak reméljük nem fog megártani az érvágás. Talán igen is sokan voltunk, igen is túlhizottak, s megkönnyebbülésünkre lesz, hogy egy adag rosz vértől megváltunk. Ha nem szabadul meg tőle a párttest, meglehet megrontja az egésznek szervezetét, igy azonban még egészségünkre válik.

Aztán van talán abban is valami, hogy a parlament egy része megmutatja alajtántuliaknak, hogy még Tisza Kálmánnal szemben sem fogad el egy nem eléggé kedvező feltételek mellett kötött szerződést. Talán van — mondjuk — mert nem hisszük, hogy a mi szeretetre méltó szomszédaink megindulnának rajta, ha Magyarország mindjárt tótágast állva mutagatná is nekik ökleit.

Kolozsvár, 1876. máj. 12.

(B—n). Több versen nyilatkoztunk már e lapok hasábjain az erdélyi rész teruleti felosztásáról. Ismételve elmondtuk, hogy a házi pénztár könnyebben hordozhatása tekintetéből lehetőleg nagyobb kerületeket szeretnénk kikerekiteni s ennélfogva 10—12 törvényhatóság felállitását elegendőnek tartottuk.

Azonban a belügyminister urnak a ház asztalára letett tjavaslata az erdélyi részekben 15 törvényhatóság kikerekitését teszi kilátásba következő székhelyekkel: Besztercze, Deés, Kolozsvár, Torda, Vásárhely, Csik-Szereda, Udvarhely, Erzsébetváros, N.-Enyed, Déva, Segesvár, Fogaras, Szeben, Sepsi-Szt.-György és Brassó.

Respektáljuk a belügyminister ur azon törekvését, mely szerint csak ott mellőzte a történelmi emlékeket, a hol azok fenntartása a czélszerü kormányzatot tette volna merőben lehetetlenné, sőt hogy tovább is ment, mert a mennyiben lehetséges volt, még a vidéki érdekeket is tekintetbe vette javaslatában; respectáljuk a minister ur azon czélját is, hogy egy a jelenleginél minden esetre czélszerübb felosztást akart létrehozni lehető csekélyebb rázkodással, mit csak ugy vélt elérhetni, ha lehetőleg kevés érdeket sért meg.

Most már, a midőn a belügyminister ur eljárása annyira kiméletes volt, még némely előitéletekkel szemben is, az illető képviselő urak igen helytelenül járnának el, ha hazafelé kacsingatva még 15 törvényhatóságnál is többet követelnének, mert ennek az lenne következése, hogy pár év mulva ujból le kellene apasztani a törvényhatóságok számát, épen mint történt a tulságosan nagy számmal felállitott társas biróságokkal.

Ha az illető képviselő urak ugy tekintik magokat, mint országos népképviselők s nem csak hogy mint egyes vidékek vagy városok szószólói, akkor a közérdeket felébe kell hogy helyezzék minden más érdekeknek, s ha ezt teszik, lehet hogy népszerüségükből vesztve, a jövő választáskor nehezebben, sőt talán nem is jutnak be a parliamentbe, de ezt bőven kárpótolja annak tudata, hogy mig képviselők voltak, azon magaslaton álltak, melyre fel kellene emelkednie minden képviselőnek.

A törvényhatóságokba bekebelezni szándokolt azon városoknak sem lehet jogos panaszuk a tjavaslat ellen, mert szorosan vett belügyeikre és vagyonukra nézve a szabad rendelkezést számukra, a kellő ellenőrködés mellett fenhagyja ezuránra is.

Mi nem hisszük, hogy ha a bekebelezendő városok megmenekedve a külön állással okvetlen járó kiadásoktól, jövedelmöket anyagi és szellemi erejök gyarapitására forditják, ez üdvösebb gyümölcsöket ne teremne, mintha ezután is roszul dijazott, de mégis aránylag sokba kerülő tisztviselőket lennének kénytelenek tartani.

Nem állitjuk, hogy a ministeri javaslatba imitt-amott egyes vidékek vagy helységek ide vagy oda helyezésében igazitásokra nem lesz szükség, s e részben kötelesség is az egyes képviselőknek az egyes vidékek és helységek érdekei érvényre emelésére törekedni. Mi p. o. hogy többeket mellőzzünk, a mint már régebben is mondottuk, nem csatolnók Brassó városához Brassó vidékét, mert az eddigi tapasztalat eléggé bebizonyitotta mind azt, hogy a város és vidék érdekei nem férnek össze, mind azt, hogy a város igen szeret a vidék felett zsarnokoskodni.

Ismételjük, hogy a belügyminister ur által az erdélyi részekben felállitani czélzott 15 szám a summum, s a ki ennél is többet követel, nem méltatja figyelemre a kormányzat különböző ágainak érdekeit, s az adózók anyagi képességét. Sőt meg vagyunk győződve, miszerint czélszerüen le lehetne még egy párral apasztani az erdélyi részekben a törvényhatóságok számát.

Szeretnők, ha csalódnánk, de arról vagyunk meggyőződve, hogy a minister ur talán tulságosan is kimélő eljárása, nem fogja azt eredményezni, hogy mind a parliamentben, mind azon kivül elnémitsa a közérdekkel ellentétben álló, vidéki torony és magánérdekeket, mert ezek csak a kényszerüség előtt szoktak meghajolni.

Azt azonban foltesszük képviselőinkről, hogy nem fogják választóikat szónoklataikkal izgatni.

— **A szabadelvü párt** május 10-iki értekezletén folytatta a kiegyezésre vonatkozó kormány-előterjesztés fölötti tanácskozást.

Plahy B. a kabinetkérdést látván feltöve, miután a jelen kormány megbuktatásához nem járulhat, a tudomásul vételre szavaz.

Mudrony Soma a jelen kiegyezésnél financiális és közgazdasági szempontból még az indirect adók közösé tételét is jobbnak tartaná, bár az ország gazdasági önállóságának barátja. A kiegyezés nagy áldozatainkért nem nyujt semmi compensatiot; ez alapon lehetlen az ország hitelét s fejlődését előmozditani, s az anyagi bukást elkerülni.

Tisza ministerelnök nem tartja alapossoknak előtte szóló számitásait. Az indirekt adók közössé tételének nem itt, csak Bécsben lehetne propagandát csinálni, mert közös Reichsrath képezné annak logikai következményét.

Földváry Mihály kijelenti, hogy az egyezséget nem tartja Magyarország jogos igényei szempontjából kielégitőnek. Sajnálja, hogy a kormány jelenleg ki akar erőszakolni igéretet oly dologra nézve, melynek részleteit még nem ismerjük. Ha e tekintetben nem tapasztal engedékenységet, a tudomásul vétel ellen szavaz.

Hammersberg az ország ezen anyagi létkérdését az egyszerü bizalomkérdésnél magasb szempontból véli megitélendőnek. Csak oly értelemben szavaz a tudomásulvételre, hogy az nem foglal magában helyeslést, vagy a jövőre nézve kötelezettséget.

Lichtenstein nem hive a külön vámterületnek, de ebből nem következik, hogy bármily szerződést elfogadjunk, s az elmult 8 év tapasztalatait ne utiliziljuk. A csak Ausztriának előnyére váló vámemelésért nem nyerünk semmi compensatiót, s a bankkérdés megoldása se felel meg a magyar hitel s bankpolitika igényeinek. Nyugodtan szembe száll az egyezkedés elvetéséből [származható esélyekkel, s nem szavazza meg a tudomásul vételt.

B. Wenkheim minister kijelenti, hogy a kormány sem gyakorol erőszakot, csak tudni akarja, számithat-e a párt támogatására. Azt tartja, hogy egyesek alávethetnők magukat a többség nézetének, s fájlalná, ha bárkinek e miatt ki kellene a pártból válni.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Jókai

„Milton“-jából.

(Vége.)

Bora.

Lyám!

Milton.

N sirj. A tied itt marad.
Alton, a vak, a koldus, a beteg,
E az „ő Miltonuk“ temetve lesz;
A hős, a láng, a fény! Az száll le ma,
. . Egy szent képnek kell lenni e szobában:
Skszor nevettek rajtam jó barátim
Kitam mögött. S a vak hallása kényes.
Azt hitték, nem tudom, hogy itt van az.
Milton lakában istenanyja képe.“
Az eikonoklasztes lakában szent kép!“
Eddig hisz én hozattam azt ide.
Gondtam, hogy az megvédi rombolás
Ellen, mit eltakar. Leányom
Se ismered nyitját e rejtekemnek.
Tárd fel barátaink előtt!

Bora.

(elnyitja a szentkép mögötti rejteket, a kép elfordul s ott látszik egy könyvtár.)

Milton.

Látjátok ott.
A foliánsokat. Ezekbe van
Begirva mindaz, a mi mérhetetlen
Vagy annak, a ki tudja, mit jelent
Ez szó „szabadság“? Éltem legnagyobb
Munkája mind. E két szemem világa
Volt ára annak, a mi itt hever.
Iratok, király s országnagyok
Kezével irva és hites pecséttel
Megszentesitve. Olyan iratok,
Mik más főt, arczot adnak a világnak,
Ha napvilágra jönnek valaha.
De menjenek a sir sötétibe!
Hamvak között, férgek között helyük!
— Mi a koporsó? Kérded bölcs tudor.
Én is tudom annak egyik nevét:
„Könyvtár“ megtöltve halott tudománynyal.
Rakjátok át e koporsóba mind!

Flye.

Lambert.

(lerakják a könyveket, irattekercseket és egy kis fekete ládikót a koporsóba.)

Lambert.

Ez ében ládikót is?

Milton.

Azt legalul.
Ne adjatok világnak egyet is.

Bora (zokog.)

Milton.

Ne sirjatok! Én, atyjuk, nem sirok!
Én gyermekem volt mindenik: szülöttem,
Kit alkoték gyönyörrel, fájdalommal
És rájuk biztam örök éltemet.
— Szegezzétek rájuk a szemfedelet!

Flye.

Lambert.

(a koporsófedelet leszegezik)

Milton.

És most esküdhettek reá bizonynyal,
Hogy „Milton“ fekszik e födél alatt.
Kit eltemettek: — Milton „lelke“ az!
(harangszó)

Flye.

(Lamberthez és Borához.)

Ez iratoktól féltem én örökké,
Hogy megtalálják nála elleni.
Most már jó helyre jutnak. Senki sem
Találja itt meg tételt napig.
(Miltonhoz).
Rejtsd el magad: már jönek a papok.

Milton.

Vitességtek le innen e koporsót.
Ne halljak itten sirást, éneket.
Borám: ölelj meg. És ne sirj nagyon,
„Csak“ Angliának Miltonát viszik
Temetni most, tied még itt marad.
(a koporsóhoz fordulva.)
Adieu, adieu Milton! Jó éjszakát!
(Bora fátyolával arczát beteriti)

Bora.

(a szent kép mögötti rejtekhez vezeti s a képet visszaforditja a rejtekre.)

12. jelenés. Előbbiek. Szolgák.

Flye.

Emeljétek s vigyétek e koporsót,
Az egyház nagyjai és aprai
Már várnak ott lean és türelmetlenek,
Tulömlik ájkukon az ájtatosság.

I-ső szolga.

(a koporsót emelve.)
Ugyan nehéz! Arany van benne tán!

Flye.

Arany van benne ficzkó! Annyi még,
Hogy ha te és minden pereputyod
Elkezdené számlálni holtodig,
Nem készülnétek el vele. Vigyázz!
(Szolgák a koporsót elviszik.)

Bora.

(Lambert karján utánuk.)

Flye.

(egyedül a szinen: fenhangon.)
John Milton! Az ur veled!

Milton (rejtekéből.)

Az ur veled!

Flye (el.)

(Szintér hosszas ideig üresen marad, e szünetet gyászzene, ének, csengettyühang, harangzúgás tölti be, melyen néha áttör a népzúgás.)

13. jelenés. Milton (egyedül.)

Milton.

(A szent kép lassan elfordul, kilép rajta, de ugy, hogy a kép előtt marad állva.)

Temetni visznek hát most engemet!
Azt, a mi bennam lélek volt, temetni.
A sirba tenni azt, a mi halhatatlan.
— Mi él belőlem az még a hamu:
A láng kifujna: gyertyabél kanócza
Tuléli azt s már aztán csak boszant.
— Igy tett Sybilla: igy tett Camoërs.
— Egy élet összes épitése, mind, —
Egy népnek minden szentséges joga . . .
Tanulság, melyből népek és királyok
Jövendő sorsukat kitudták.
És annyi ihlett szent találkozás
A földfelettiekkel. Istenek
Malasztja: égi revelatiok.
És halmaza hosszu tapasztalásnak.
Mind egy halomban. Most mondják rá:
„Requiem aeternam dona ei Domine!“
(Künn halotti ének hangzik.)
Örök nyugalmat adjon nekik Isten!
A népszabadság evangéjomát
Igy küldik el örök nyugalomra.
— Tovább! tovább! De mostan jó a vers:
„Et lux perpetua luceat ei.“
(Halotti ének hangzik.)
De hasztalan zárjátok sirba el!
Örök világ fog fényleni fölötte!
— Tovább, tovább! még a gyászéneket!
„Vitam habeat sempiternam.“
Mit eltemettek sirban nem marad.
Kitör belőle s ujra élni fog.
Nem lesz halott. Örökké élni fog!
(Gyászenek végződik. Gyászinduló utczai zsibongás)
Már indul a menet. Felhangzanak
A nősirásnak méla hangjai.
— Hát nőm hová lett? Mondjad: „özvegyem.“
Halott embernek nincs már hirneve,
Azt mondta: anyja vár reá: beteg.
Halálom hirét majd meghallja tán!
Majd férjhez is megy? Miért ne? Tartozott
Jobban szeretni, mint e nép?
(A gyászzene elvész, a mély harangszóba félrevert harangok viharosabb hangja vegyül.)
Már messze jár a gyászmenet s az utcza
Még most egyre zeng; de hangja más!
(Háborgó népzúgás künn; a corridor felől füstfény kezd egyre világosabban terjengeni: e füstfényben a felnyilt üvegfestménye keresztülláthatóvá lesz, ugy, hogy Miltont mintegy oltalmazva takarja a kép, a mint előtte áll.)
Minő zsivaj? Mi füst szag terjed itt el?
Ez nem a fáklyák s tömjén füstje már,
Vésztűz ez! Ah, a ház fölöttem ég!
— Egy más csoportja a bősz zendülőknek
Kitér a gyászmenetnek s megrohanta
Az elhagyott lakot s üszköt dobott rá.
S én itt vagyok most egyes egyedül,
Elhagyva és elzárva bősz csoporttól,
Mindenkitől, ki védelmez s szeret.
Csak érzem és nem látom szörnyü fényét
Az izzó boltozatnak itt fölöttem.
Világtalannak, megnémult halott.
Kinek még kiáltani sem szabad.
(Külső zaj növekszik.)
Nem szólhatok, némán kell állanom.
Mig a harang zúg, mig a gyászmenet
Sirboltom ajtajához el nem ér.
— Segélykiáltásom megrontaná
Szeretteim eseteit: a bősz tömeg
Izekre tépné leányom és barátim.
Fejem fölött ég a tető. De a tűz.
Fölött él isten, a ki lát! Tied vagyok!
Te nagy teremtő: a ki alkotál!
Mindent te adtál, minden a tied.
Kezedbe tettem már le szellemem;
Kezedbe teszem gyarló testem is!
(állva marad)
(Künn recsegő trombita szó szakitja meg a népzsibajt).

14. jelenés.

Milton, Morton.

Morton.

(a kertfelőli korridoron megjelen, kivont karddal.)
Sir Milton John! Károly király nevében:
Foglyom vagy.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Gorove elnök fölkéri a szólni kívánókat, hogy miután a kérdés még ma eldöntendő, vagy álljanak el, vagy röviden nyilatkozzanak.

Molnár Antal azon kijelentéssel, hogy az egyezséget nem tartja elfogadhatónak, elállt a további szótól.

Pogonyi, Deési és Hegedüs szintén elállnak.

Lukács Béla kijelenti, hogy szintén nem fogadhatja el a kiegyezést.

Zsivkovics elfogadja azt, mint az 1867-ki egyezés kiegészítő részét, s a dualismus életképességének igazolását, megjegyezvén, hogy az önálló vámterület Morvaországot tönkre tenné.

Ragályi Gyula nem fogadhatja el a kiegyezést.

Kovácsy Gyula sem járulhat annak elfogadásához, de a fuzió feladatát még ezután tekintvén megoldandónak, kérdi, vajjon a nemmel szavazás azt jelentendi-e, hogy az illetők nem tartoznak többé a párthoz.

Péchy minister nem tudja, mit határoz ebben a párt, de a kormány irányában bizalmatlanságot nyilvánít az eként szavazó. Nemcsak érzelmeinek kell követnünk, de a haza sorsát is latba kell vetnünk az egyesség megitélésénél, melynél jobbat a mai viszonyok közt nem tart kivihetőnek, s a mely megadja a nemzetnek a módot tovább fejlődésre.

Halász B. a kiegyezés ellen szavaz.

Paczolay csak oly értelemben szavazhatna a tudomásvételre, hogy az ne jelentsen egyebet, mint hogy jelenleg a vitát e tárgy fölött nem tartjuk czélszerűnek.

Tisza ministerelnök megjegyzi, hogy ily értelmezéssel az ellenzék is a házban a tudomásulvételre szavazhatván, az ottani szavazás nem tájékozhatja a kormányt, s itt a pártban kell megtudnia, helyeslik-e, hogy az előadott alapokon az egyezségre vállalkozott. Az illetőkre s a pártra bízza annak megitélését, hogy a kik e kabinetkérdésben a kormány ellen szavaznak, maradhatnak-e a kormánypárt tagjai.

Feltátetvén a kérdés: helyesli-e a párt, hogy a kormány a kormányelnök által előadott alapokon a kiegyezés megtörésére vállalkozott? névszerinti szavazás utján 181-en igen-nel, 69-en nem-mel szavaztak (94 tag távol volt).

Nem-mel szavaztak:

Ábrahámffy, Babocsay, Balázs Fr. Balogh J., br. Bánhidy, Beliczey, Bernáth D., Biró Kálm., Boda József, Chorin, Csávosy, Csernátony, Csider, Fáy Béla, Ferdinandy, Földváry Mik., Fügh K., Fórián, Gullner, Hatzky K., Halász B., Hammersberg, Hazay Ernő, Hets K., Hollósy K., Hunyady B., Ivády, Jászay Ant., Jordán Ist. b. Kaas Ivor, Kende Pét., Kollár J., Kossuth M., Kovácsy Gy., Kőnczey K., Lichtenstein J. Lukács B., Mondl Pál, Markhot J. Metzner, Mitsky L. Miklós Gy., Molnár Antal, Molnár Istv. Mudrony S., Márjássy Mikl., Nagy Károly, Nyisztor József, Paczolay D., Pilisi László, Pogonyi D., Potoczky D., Ragályi Gyula, Rádi Endre, Ráth K., Remete G. Siskovics T., Somssich I., gr. Schwarz Gy., Szental Gy., Szentiványi A. Szluha Ág., Szoboszlay J., Szontagh P. (gömöri) Szabó Mih., Tóth Kálm., Tulok Zs., Varga Kár., Virava J.

Jordán István szavazás után kijelenté, hogy aláveti magát a többségnek, Csernátony pedig ellenkezőleg, hogy a körből kilépettnek kéri magát tekintetni. A kisebbség többi tagjai további maguktartása fölött a Hungáriában holnap d. u. 4 órakor tartandó értekezletükön határoznak.

— **A képviselőház** május 8-iki ülésén mindenek előtt a tegnap megejtett választások eredményei hirdettetnek ki. Ezután a jelzálog-intézetek által kibocsátott záloglevelek biztosításáról szóló törvényjavaslat vétetett tárgyalás alá, mely csekély lényegtelen módositással mind általánosságban, mind részleteiben elfogadtatott. Következtek az interpellatiók: Domahidy a nagy-károlyi törvényszék megtartása érdekében interpellálta a pénzügyministert. A szélbal részéről pedig Almássy Sándor a közös aktivákat illetőleg 1875. jan. 19. határozat végrehajtása tárgyában intézett egy interpellatiót a ministerelnökhöz, egy másikat pedig a jász-kunsági vizek szabályozása tárgyában a közlekedésügyi miniszterhez.

— **Csernátony Lajos** lapja mai számában a következő nyilatkozatot teszi: A szabadelvű párt országgyűlési körének tagja lenni megszűnvén, ezen eljárásom indokáról számot adni és ezutáni működésem irányeszméit elmondani, a budapest-ferenczvárosi kerület irányában kötelességemnek ismerem. Bátor leszek, tehát, a lehető legrövidebb idő alatt, egy gyűlés megtartása iránt tenni meg a kellő lépéseket, a melyen való megjelenésre a kerületnek minden választó polgára külön és személyes meghivók által lesz felkérve.

Ennyit előleges értesités gyanánt addig is, mig a gyűlés helye, napja és órája iránt, a kerület választó polgárainak idejére és óhajtására való tekintettel, megtörténhetik az intézkedés.

Csernátony Lajos,
a budapest-ferenczvárosi kerület
országgyűlési képviselője.

Magyar lapok szemléje.

A „Ellenőr" a nagy gonddal élő kis városokról ir. A belügyminiszter által a minap beterjesztett törvényjavaslat szerint 72 városi törvényhatóságból 47 elszenderül, s a határföldet köztük és megye közt összeboronálja feléttük az idő parancsoló szava. Negyvenkét kis város szabadul meg a nagy gondtól. Szűkös viszonyok közt szegényes eszközökkel elégiteni ki a nagy követeléseket, melyeket törvényhatóságai iránt egy módern állam joggal s kötelességből támaszt. Átlagosan véve a megszüntetett városi törvényhatóságokat, csak 4,600 lakos és 36 ezer frt évi jövedelem esik egy-egyre. Természetes, hogy ily szegény városokat fel kellett a törvényhatósági jog gyakorlatával járó sulyos terhektől menteni. Városi érdekeiket, rendezett tanácsu községekké alakulva át, épp ugy megóvhatják ezentul is. A kis városok szellemi és anyagi fölénye egész megyékre termékenyitőleg, emelőleg hathat az együttélésben kifejtett tevékenység által; reformáló munkát végezhet az elmaradottabb elemek pangásán, mig elzárkózva a kisded városok szük látkörének s kicsinyes forgalmakkal vesződő Krähwinkel-élet határai közé, elparlagosodott, elsatnyult maga is.

A „Pesti Napló" fájdalmasan vallja be, hogy a nemzet csalódott a kormányban, mely igéreteit nem birta beváltani, s mégis megmaradt s csalódott a szabadelvű pártban, mely a kormány akczió folytán nem tudta megőrizni egységét. A nemzet most egy uj helyzettel áll szemben, melynek következményei beláthatatlanok, melytől oka van félni, de kevés oka lehet jót remélni. A seb, mely parliamentális életünkön üttetett, sokkal frissebb, semhogy diagnosist mondhatna felette. Nyugalom az első kellék, mely ily nehéz viszonyok közt a polgár kötelessége. Ne itéljen elfogultan senki a szabadelvű párt tagjai felett, vagy mellett, kik kiváltak, vagy a kormányhoz ragaszkodva a kör tagjai maradtak; leikiismereti számadást végzett mindenki, nem volt nekik egyéb választásuk, mint két nagy rossz közül az egyik. A legsulyosabb az, hogy a hazára mindkettő rosz, az uj kiegyezés is, meg a pártviváság is. —

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1876. május 12.

Andrássy Gyula gróf, a monarchia külügyeinek vezetője, gyönyörködése daczára e hó 10-én utazott el a német fővárosba, hol, a lapok nyilatkozataiból itélve, a legszivélyesebb fogadtatás várakozik reá. A felhivatalos „Nordd. Allg. Ztg", valóságos dicséneket zeng a látogatásról, s végül ama figyelemre méltó nyilatkozatot teszi, hogy bizonyos, miszerint Ausztria és Oroszország mindazon kérdésre nézve meg fognak egyezni, mely őket közösen érdekli Európa keletén. Itt tehát világosan el van ismerve, hogy Bécs és Pétervár között az utóbbi időben nézetkülönbségek merültek fel, a melyek kiegyenlitését Berlinben akarják megkisérleni. Az sem valószinűtlen, hogy e nézeteltérés fölleg Bosznia és Herczegovina katonai megszállása körül forgott.

Ezt határozottan megerősiti a „National Ztg" közelebbi számában megjeient sugalmazott czikk, melyet egy magántávirat következőkben ismertet: „Andrássy gróf — mondja a czikk — a sikerült kiegyezési mű teljes tudatában jő Berlinbe, a mi erőt adand neki ahoz, hogy második sulyos feladatát, a keleti bonyodalmak kiegyenlitését, megkezdje s keresztül vigye. A mi a berlini értekezletek czélját illeti, itt első sorban arról van szó, hogy azon kivánságok tárgyaltassanak, melyeket a lázadók ujabban emeltek, és a melyeket Ausztria a német és az orosz cabinetek tudomására hozott. Ezt szóbeli, azaz rövidebb uton elintézni, arra Sándor czár fürdői utja jó alkalmat adott.

A hatalmaknak immár arról kell nyilatkozniok, mennyiben jogosultak a török állam vigasztalan közigazgatási állapotaival szemben, a lázadóknak a kezességek nyerésére irányuló kivánságai. Csak ha a hatalmak az uj egyesség alapjára nézve megegyeztek, fog majd előállni annak szükségessége, hogy szükséges rendszabályokat állapitsanak meg a két fél közül az ellen, a ki terveiket netalán ellenezni fogná.

Világos — mondja a czikk — hogy a három miniszter a személyes találkozáskor az ilyen rendszabályok esbetőségeiről is szólani fog; de azon nyugalommal, a melylyel egy távol álló eseményről lehet beszélni. Különben senki sem kételkedik benne, hogy beállhat azon idő, midőn más eszköz nem marad hátra, mint a fellázadt tartományok politikai sequestratiója. Épen oly világos, hogy ezen feladat csak Ausztriának juthat. Közös megszállás a párisi szerződés aláirói által már azért is lehetetlen, mert orosz hadcsapatok megjelenhetnek ugyan az Al-Dunánál, de már Németországtól senkisem kivánhatja, hogy csapatokat küldjön olyan helyre, a hol a saját érdekei olyan kevéssé forognak szóban." E czikkből világos, hogy a berlini konferentiákon olyan megállapodásokat akarnak hozni, melyek az illető tartományok katonai megszállása nélkül nem lesznek valósithatók.

A német lapok a salonichi véres eseményt is oly szellemben magyarázzák, hogy a török birodalom ügyei tettleges külföldi beavatkozást igényelnek. A „Nordd. Allg. Ztg." a Salonichból jövő hireket olyanoknak mondja, melyeket — mint gunyosan megjegyzi — Törökország bécsi és kölni barátai sem mondhatnak a török állapotok iránt bizalomkeltőknek. A „National Ztg" szerint a portának a fellázadt tartományokon kivül is fejére nőnek a dolgok s kérdéses, lesz-e ereje elégtételt adni. „Az európai hatalmak — mondja — keleten szemmel láthatólag komoly kötelességek elé lépnek. Az államuralom kötelékei a török tartományokban, mint az ujabbi réteset bizonyitja, mindinkább bomladoznak. A mi Salonichban történt, könnyen csak előjátéka lehet annak, a mi a porta összeomlása esetén várható."

A salonichi esemény különben más tekintetben is rendkivül fontossá válhatik. Hivatalos közlemények szerint a német és franczia kormányok a rémtett első hirére közös lépésekben állapodtak meg s igy a berlini és versaillesi kormány most már nemcsak egyetértőleg jár el, a mi évek óta nem történt, hanem Franciaországnak alkalma is nyilt a keleti kérdésben ismét tevőleges szerepet játszani. Ez a két állam viszonyaiban is lényeges javulást fog előidézni. Egyébiránt az összes európai nagyhatalmak hadi hajókat küldöttek Salonichba, mely város mintegy 70 ezer lakossal bir; ezek közül 30,000 török, 30,00 zsidó és 10,000 görög. A meggyilkolt consulok közül a németet Abbot Henriknek, a francziát Moullinnak hivták. Abbot angol nemzetiségű s kereskedő volt.

Risztics csillagával a Bratianóé is feltűnt. amaz Szerbiában, ez pedig Romániában épen egy időben jutott kormányra. Az uj román cabinet a szélső elemekből alakult, és pedig következőleg: Manolachi Costachi elnök és közmunka-, Cogalniceano külügy-, Vernescu vallás- és közoktatásügy-, Bratiano Joan pénzügyminister lőn. Az igazság- és hadügyi tárczát még nem töltötték be. Azt a fejedelem most sem engedte meg, hogy a hadügyi tárczát Bratiano kapja kezébe. A kormány a képviselőházat valószinűleg felosztatni lesz kénytelen, minthogy itt egyetlen egy párthive sincs.

A kolozsvári orvos-természettudományi társulat

természettudományi szakülése 1876. ápr. 28-án.

A szakelnök távollétében a gyűlést Abt Antal vezeti.

Egyed Mózes előterjesztést tesz ily czimen:

„Nehány adat a testek olvadása- oldása- és forrásához."

(Folytatás.)

E nézet helyessége megvizsgálására dr. Abt Antal tanár ur szives utasitásai nyomán, melyek több kisérletük sikerét biztositák, következő eljárást használtak. Az oldatot tartalmazó és állványhoz erősitett kaucsuktölcsérbe állitott lombikot körülvette két klgr. hó és egy klgr. konyhasó keveréke, mely a szoba 6°C mérséklete mellett — 21°C hideget adott s mely hütésre szolgált. E berendezés azért szükséges, mert állás közben a hóból kiolvadott viz a hőmérséket 0°C-hoz közelebb hozta volna; igy azonban a tölcsérből az aláhelyezett tálba folyván, a keverék mérséklete mindenütt állandó maradt. Az állvány második karjáról az oldatba függőlegesen álló hőmérő ért le, melyről a hőfok távcsővel volt leolvasva, mi közben az oldat folyton kevertetett. Rüdorff a megfagyódást, hógomoly bedobása által segité elő. Előterjesztő kisérleténél ez azért maradt el, hogy kitünjék, vajjon a jegecz-képződés gyorsitása nem foly-e be a fagypontra.

A következő táblázat a kisérleti eredményeket és összehasonlitás végett a Rüdorff által találtakat is foglalja magában.

Az oldat részei mennyisége.		Fagypont.	
Konyhasó.	Viz.	e.	é.
1 gr.	100 cc.	0,6	0,7
2 „	„	1,2	1,4
4 „	„	2,4	2,8
6 „	„	3,6	4,2
8 „	„	4,8	5,6
10 „	„	6,0	—

E táblázatban **e** a Rüdorff, **é** pedig előterjesztő által talált fagypontot, a vett konyhasó menynyiségének megfelelően, fejezik ki a **C**-féle skála szerint. Ha a konyhasó menynyiségét **m**-mel jeleljük, ugy e viszony $\frac{e}{m}$ jelenti az 1 gr. só által okozott fagypont csökkenést. És pedig Rüdorff kisélete szerint $\frac{e}{m}$ = — 0,6°, az előterjesztő által talált értékekből $\frac{é}{m}$ = — 0,7°. E kicsiny különbség annak tulajdonitandó, hogy Rüdorff a megfagyódást gyorsitván, hó keletkezett, mi a mérsékletet emelte. Igaz ugyan, hogy a behajitott hógomoly kicsiny volt, de mégis nem elég nagy volt az alkatrészek viszonyának megzavarására? Előterjesztő Rüdorff észleteli eredményeit, melyek szerént a keletkező jég leveles, eres szerkezetű és a só belőle egészen kiválik, pontosnak találta. Hogy az utóbbi tünemény jelentkezzék, az oldatot folyton keverni kell; mert ellenkezőleg erős lehűtés mellett a viz kivül kezd megfagyni, miért sókiválás nem történik. A jég barnás-szürke színét Dufour a feloldott anyagnak tulajdonitja; de miután ez teljesen kifagy, ben maradott levegő okozta színtünménynek tartható.

A közölt számok további összehasonlitása egy a só-oldatokra nézve jellemző viszonyra vezet, melyet Rüdorff ily alakban fejezett ki: sóoldatok fagypontjának a 0°-on alóli csökkenése az oldat százalékos sótartalmával arányos; mit a konyhasón s némely szerves anyagokon kivül még hét sóoldatra talált érvényesnek, mi által azon nézetét igazolta, miszerint különböző százalékos sótartalmu oldatok fagypontja ugyanazon sónál is különböző. Nairne előtt, ki tengervizből, ennek megfagylalásával, első készitett ivó vizet, tudtán kivül nyilvánult ezen törvény. Ezt szem előtt tartva, Errmann és Parrot szerént, tengervizből italt lehet készíteni.

(Folyt. köv.)

A tutajozás akadályai a Maroson.

(A kolozsvári ipar-kamara felirata.)

(Folytatás).

„Gyakran a parton kikötött tutajt is szabadon bocsátják, lejebb fekvő ponton ismét kifogják, megrabolják és üresen a vizen leeresztetik.

„A tutajost végül a komp-révészek is zsarolják. Ha ugyanis lejövő tutajt megpillantanak, a kötelet a vizszinére eresztik s a beakadt tutajost kényszeritik, hogy terhe egy részét nekik átengedje. Ha esetlegesen elkésnek s a kötelet már nem lehet a vizszinére szoritni, azt himbálni kezdik s e módon a tutajost és tehert a tutajról lesöpörvén, csolnakon neki mennek a prédának, a tutajost pedig, ha menekülni saját erejéből nem tud, a vizbe fúlni engedik.

Itt a tanácsos ur elősorolván az erdőparavaricatiók megakadályozására szükségesnek vélt administrativ és törvényhozás utján hozandó intézkedéseket, kiválóan a marosi tutajozás érdekében a következőket javasolja:

Végül a Maroson járó tutajok ellen üzött erőszakoskodások azonnali beszüntetése végett oly rendelet kiadására volna szükség, melyben kimondatnék, hogy a vizjogi törvény megalkotásáig is

1) a malomtulajdonosoknak az 1811-ki törvény értelmében minden a gáton átmenő tutajtábla után rendes vizállás mellett csak $2\frac{1}{2}$, csekély vizállás mellett pedig csak 5 o. é. krnyi vámot szabad követelniök, akár a táblák egyenként, akár fél vagy egész tutajjá kötve érkeznek;

2) hogy a Maroson levő minden gátra nézve a szükséges magasság szakértők által állapittassék meg, és minden gát elejébe egy ahoz mért ellenőrczölöpüttessék, melynél magasabbra a gátot engedni ne legyen szabad;

3) hogy a jászolygátak ugy készittessenek, miszerint a tutajos azokat menetkő zben elütni legyen képes;

4) hogy a komprévészek a kötelet oly magasra feszíteni legyenek kötelesek, miszerint alatta a tutajok minden fennakadás nélkül leuszhassanak, a nélkül, hogy ezért a révészek bárminemű vámot vagy fizetést követelni jogositva legyenek;

5) hogy a hajós-malmok álláshelye szakértők által kijelöltessék oly jegygyel, melyet a tutajos távolról is meglátni képes, s melynél beljebb malmot állitni szabad ne legyen;

6) hogy minden, ki a tutaj fogadott vezetőitől deszkát vagy más faanyagot vásárol, a lopás büntonyében részesnek tekintessék;

7) hogy jövőre a Maroson állitandó hidak épitésénél a hidiábak egymástól legalább 10 ölnyi távolságra állittassanak.

„Ezek ellen vétők a kár megtérítésére szorittatván, esetről esetre még 5—50 frtnyi pénzbirsággal vagy megfelelő fogsággal lennének sujtandók.

„E rendelet szigoru megtartásának ellenőrzése végett folyópart és tutajozási rendőrség lenne felállitandó, melynek személyzetét megfelelő távolságokban köztudomásra hozandó állomásokon kellene elhelyezni."

E pontokat voltunk bátrak idézett alázatos felterjesztésünkben a Nagyméltóságod vezetése alatt álló ministerium magas figyelmébe ajánlani; bátrak vagyunk most ismételten e pontok mellett nyilatkozni, mint a melyek közül különösen az 1. 4. 5 és 6 pont alatt foglaltak egyszerű rendeleti uton is teljesitetők, s a melyek teljesitése a vállalkozókra legégetőbb szükségességű.

Meg vagyunk győződve, hogy kellő szigor alkalmazása mellett e rendeletek foganatosithatók is; ennek támogatására bátrak vagyunk hivatkozni egy esetre, a mely 1857-ben fordult elő. Ez évben ugyanis egy árviz a tutajokat a Maros partjain jobbra-balra szétszórta, de a szászvárosi kreishauptmann minden megkeresés nélkül azonnal erélyes parancsot adott ki, hogy a parti lakosság lásson a menthetők megszedéhez, a megmentett részekért meghatározott áltságdijt állitott meg, a melyért az okvetlenül kiszolgáltatandó volt: s ez erélyes intézkedésnek az a szép következménye lőn, hogy a tulajdonosok csekély áldozattal — a melyet szivesen hordoztak — elvesztettek hitt tulajdonukhoz jutottak.

Nem szabad kételkednünk, hogy a autonom hatóságok az idegen kormányzati czélnál kevesebb erély és buzgóságot fognának tanusitani egy közgazdaságilag hasznos hatóságvállalat iránt, ha annak ilyetén védelmére a magas kormány által hathatósan utasittatnak.

A mennyiben az elősorolt pontok némelyike talán ily hosszu idő mulva is előfordulna, tanulmány és nyomozás tárgya volna, s emiatt azokra nézve a rendeletet kiadni még nem lehetne, bátrak vagyunk Nagyméltóságod figyelmét a 4 és 6 pontra — mint a melyek kétségtelenül kifogás alá nem jöhetnek — alázatosan felhivni s esedezni, hogy az ezen tárgyazó rendelet még az idei tutajszállitás idő-szak előtt bocsáttassék ki, hogy a társulat legalább ennyiben találjon védelmet.

E két pont: a révészek visszaélése s az utközben, különösen a kikötő helyeken tutajozási idény alatt a földbirtokosoktól czélnak e czélzatból felállitott pálinkás bódékban folyó deszka-tolvajlást gátolni; a mely a vállalkozóknak temérdek kárt okoz.

Midőn jelen alázatos felterjesztésünket nagymigod atyai gondosságába ismételten ajánlanók, azon reményünknek adunk kifejezés hogy az érdekelt társulat érdekében ez uttal a tajtott siker fogja koronázni.

(Folyt köv.)

A marosvásárhelyi ev. ref. egyház nyilatkozata nagyméltóságu gróf Mikó Imre urhoz.

Nagyméltóságu gróf ur! Mint a hajótörött, midőn alélitsága után ápoló kezek elegét érezve, önkénytelenül is, egyszerre rebegi megtartó isten nevével együtt a vigasztalóember nevét: a maros-vásárhelyi ev. ref. egyház is, a füstből, lángból, mely április hó 12-én a papi, két tanitói lakát és együtt az iskoláját földig lerombolta, könnyes szemekkel föltekintvén, a látogatásban is kegyelmes istennek evével együtt, egyszerre hangoztatja a segitségül jött nagy szivü ember áldott nevét. A magar birodalom egyik legfényesebb neve ez: a nagyméltóságod szeretett, magasztalt neve e

Nem a hizelgés, mely egy gróf Mikó Imre előtt kedves ugy se volt soha; nem a kisinyes alázatoskodás, mely egy erkölcsi testüle méltóságához ugy sem illenék; nem az erős hálálkodás, mely a reformáció óta Erdélynek emez egyik legelső reformált egyházát a pusztó tüznél is mélyebben aláverné: nem, nem ezek adják ajkainkra a szót, midőn a romok közt is erős, vallásos lelkü népes maros-vásárhelyi reformált egyház nevében, nagyméltóságodnak azon nagylelkü jóságát jövünk megköszönni mely szerint excellenciád porban és hamuban ő egyházunk fölségelésére, minden kamat nélkül, számos évekre 6 ezer o. é. forintot adó. Szivünk a legmélyebb tisztelet és hála szavaival köszöni nagyméltóságodnak e kegyes tett. Kérjük a jó istent, hogy ama szép életet, mely a tudomány, müvészet, ipar, kereskedés s emzeti közügyek terén annyi ezerekre árasztott áldást: tartsa meg áldásaival s vigye el az egy kor ama késő határáig, a hol, mint a entirás mondta egykor Jóbról: mondja el a magyar nemzet történelme nagyméltóságodról: meghala késő vénségben, életével megelégedvén."

Még egyszer kérjük: fogadja kegyelmességed legbensőbb köszönetünket és hálánkat.

A maros-vásárhelyi ev. ref. egyház képviselő testülete.

M.-Vásárhelyt, május 10-én, 185

Májális

a brassai terület kaláni telepn.

(A vendégek összegyülése. — Elindulás lóvatu pályán Telekre. — Megtekintése a vasbányánal — Egy kis csatakép a bányában. — Visszakerkezés Dunc-brade erődrészhez. — Népmulatság. — A kalá orchus működése. — Finis coronat opus, vagy hárv a tánca mind halálig.)

Bármilyen várt vendégünk is vo a rég nélkülözött eső, mult szombaton mris rosz kedvvel nézte a Maros és Strigy menn minden társaságképes család, hogyan eredek meg az ég csatornái, szétmosással fenyege e azt a sok szebbnél-szebb reményt, melyet n hetek óta a kaláni vaskohó-hivatal tisztikai és Bágya Zsigmond szolgabiró által tervbevett tavaszi kiránduláshoz füztünk. Jupiter pluvius azonban nem akart teljesen h lábra állani a már-már ellene hangolt nő ifjuságnak, hanem miután a régóta tiladó nővényzetet eléggé fölüdítette az ünnepé reggelén, hirtelen ledobta felhőfátyolát s Phaëton fogatát küldte maga helyett, hogy dámitsa fel a csüggedező közönséget. Igy tán az apák s férjek is könnyült kebellel ülte fogatikra, mert dusabb aratási kilátásait hata meg

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

az ünnepély ünnepe s az ifju nemzedék is kárpótlásul sokkal mérsékeltebb atmosphaerában hozhatta meg Terpsychorenak áldozatát. A brassai magánbánya és kohótársulat kaláni telepén élénk szgés-forgás és mozgalom van az igaz mindig de ilyen népes közönséget azért nem látott ng soha, a minő majus 7-én déli 12 óra körült háromszinü és fehérkék (királynénk szinei) lobogókkal feldiszitett házak táján csoportulni kezdett. Gultke igazgató és Bágya Zsigmond rendező urak jeladására d. u. 2 óra felé taeczkdurrogás hirdeté, hogy a programm első pontjának végrehajtása kezdődik.

A varcz leszállitására szolgáló sikló mellett egy lankás emelkedésre settált fel a társaság, aki vevén észre a feljutás fáradalmát a szemedus ötletek és gyönyörü kilátás élvezet között. Oda fen zöld galyakkal diszitett kocsor állott készen, melynek deszkaülésein réd idő alatt elhelyezkedett a társaság.

Még egy pillantás a Strigy kanyargó vizét öriző lécsozetes hegylánc festői panorámájára, mi mögött ott a háttérben a Parengul és Retezát is kiváncsian emelik fel ősz fejüket; m egy harsona bucsuszózat: s a negyven kociból álló vonat gyorsan ügető lovaink után übörögve gördül a Strigy és Cserna vizvalaszójának szellős ormán végig. Jobbra egy kis rdő szélső fái közt haladtunk először, minth árnyat keresnénk a fejünk felett delelő napugarai elől. De nemsokára smaragdzöld képű gelők szőnyegén haladunk keresztül s egy ráig terjedő változatos utazásunk a teleki siloná éri végét. A siklón gyalog lehaladva, legint taraczkdurrogás jelzé, hogy a vasbánya fötisztjei sem akarnak társaiknál előzékeny gyelemben, meglepő szivességben hátrább maadni. Bauholzer bányanagy személyesen kalauzolja a társaságot egy diszkapun át a bánya üregéhez, hol némi szorongással veszünk uyan bucsut az isten szabad egétől, de mondhaan ingerrel csábitott mindenkit a programmin kitűzött nagyszerü dynamitrobbantás. Egik boltozatos termében aztán biztos helyre állv, sőt némi-némi igalommal kezdtünk elmkeduni a bekövetkezhető esélyek fellett. A dnamit-töltések azonban nem követték a tiszteelők udvariasságát, mert jőllhet a hölgykooru egyik tagja, Mara Györgyné saját kezeel irányitá feléjük a villanyáramot, csak néhány töltény üdvözlő a társaságot hangos dörejel. Hanem ez mégis jóformán megviselte a társaság hallóérzékét, sőt öszintén megvallva akárhányan örültek a robbanó dörej hallara, hogy a többi fúrlyukat a beszizárgott robvesség hangképtelenné tette. Ez is elég volt hogy hölgyeink phántásiája a csata remeit kiznezze s aggódva tekintgessenek érdemes kagjaikra, kik közül, a mint gondolhatják, bben dicsekedhettek azzal a korral, mely Mas szolgálatában megkivántatik.

Hamm a nemes fiatalság nevetve vette az egész robbanást, sőt közbe-közbe ugyancsak hasznlitgatni kezdték Uchatius és Krupp gyártmárainak pusztitó tüzét. Az öreg urak még szörnyübb historiákat tudtak volna beszélni, anem az esztmétsirtás tovább füzésének vget vetett a kijövetel ideje. Ekkor nagy henyében nehány emlékdarabot összegyüjtöttársaságunk a szerteszét heverő vasárczekkb s a sziklán felfelé vonatunkhoz jutottunk,meynek érkezését a Dumbrava nevü erdőrésnél Kalán felett harsogó katonazene mellett smét egy nagy társaság várta az elkésett vendégekből. Egy kellemes erdőközön telepedt le a társaság vidám hangulatban nézve az eybegyült népsokaság egyhangu táncz-mulatását. A gomolygó tömeg azonban egyszerre mozgalmasabb alakot kezdettölteni. Csak a fák rejjébe menekülő sihederek zsakonájából sejtettük, hogy most folyt le az evési verseny. Ly kis asztallap nagyságával versenyző lekváro lepénybe sugárosan kellett volna a versenyzőket központ felé rágniok, valamig a pályadát képező ezüst frtos pénzdarab jut valamelik szájába. Türelmetlenségök azonban eredetib kiviteli módozatot rögtönzött s a győzte nem igen dicsekedhetett ragadmányával, hiem szépen zsebre rakta, nehogy társai a pályzati szabályok megsértése miatt elmarasztaik.

Ikonyatkor ismét lesétált a társaság a telepr hol társas ozsonna után tűzijátékot rendett a társaság vegyésze, egy kemencze működését mutatták be. A kohó tüzének kisértés ziporkázását az éj sötétje még rémségesebbé tette. Egyik elménczkedő öreg ur Faus konyhának keresztelé a müveletet. Valóban bkoli látrány is volt e zügő, tomboló árada látása, mely perzselő hevével nagy távolba mindent át, meg áthat.

Ez alkalomra azonban, a szokásos látványokmellett, az előzékeny igazgató Magyarországzimerének sikerült kiöntésével is megleptevendégeit. Innen zöld galyak és lobogó kőszhalmok közt a bálteremmé átalakitott másik hűtő helyiségbe jutottunk, melynek falát tromszinü lobogók s az iparos életet ábrázó képcsoportok tisziték. Nemsokára tánczra felitó néták hangoztak fel s társaságunk fel véve a napi fáradalmakat, nem is hucatt: hiába. Hátszeg vidékének s Kalán környőnek szépei gazdagon valának itt képviselve, bár az esőre mutató elöj-lek Szászváros és Déva készülődő családjait visszariasztották: az óriás nagy helyiségben ugy is nem egyszer kelle helyet kérniök a pergő táncszpároknak.

A rendezőség gondossága odáig terjedt ki, hogy a távoli Ruszkbergről külön dalárdát hozatott át, ezek szabatos énekévei töltetvén ki a tánczközöket.

A vidám mulatságnak, csak hétfő reggel vetett véget s Kalán hire ez alkalommal nemcsak mint elismert ipartelepé jött forgalomba, hanem társas mulatságokra, vidám összejövetelekre is különösen alkalmasnak bizonyult be; tisztikara pedig hazafias érzületéről és magyaros vendégszeretéről a legszebb bizonyitványt állitotta ki. Dicsérettel kell kiemelnem a rendezők folytonos támogatásában fáradhatatlan tisztikar mellett a brassói társulatnak Becsben székelő központi igazgatóságát, mely tisztviselőinek ezen első fellépését 200 frt utalványozásával kivánta még sikeresebbé tenni s ezáltal a jótékony czélt tetemesen előmozditá. A mint halljuk, a tiszta jövedelem 200 frt körül áll s egyenlően osztatik meg a tiszavidéki árvizkárosultak s kolozsvári és marosvásárhelyi tűzkárosultak közt. Mi pedig azzal fejezzük be sorainkat, a mit már a májális alatt többektől hallánk, hogy éljenek a derék hivatalnokok, kik Hunyadmegye társadalmába ilyen fényes sikerü hazafias mulatsággal köszöntöttek be!

Adakozások

a kolozsvári tüzkárosultak részére.

(Folytatás.)

Folyó hó 5-, 6-, 7- és 8-án a helyi tüzkárosultak javára tett adakozásokból befolyt:

Aug. Walzel Jn. Bécsből 5 frt, Bányai József ur által kül magyar tizedből utólag: Gáll György 2 frt, Vónya János 70 kr, Budai Ignácz kovács 2 frt, Kovács Pál a „Veres ökör" vendéglő bérlőjének april 2-iki bevétele 4 frt, Hammel József vendéglős 10 frt, „Hilária" május 6-iki dalestélyéből 31 frt 50 kr, Dautlich május 7-iki zene estélyből 10 frt, Hutflesz Károly ur által Anton Schwartz Oedenburgból 15 frt, és Alexánder Ádámovics Ujhelyről 20 frt. Belszén tizedből Gergely János és Tömösvári Miklós urak által utólag: Hermely Jánosné 1 frt, Cserei Antal convictusi szakács 60 kr, Szász Ferencz lakatos 1 frt, Schwartz József suster 1 frt. Polák Gergely 1 frt, Borbély Liza 50 kr, Bertalan Ferencz 50 kr. együtt 5 frt 60 kr.

Természetben adakoztak:

Dr. Fischer Lajosné 60 személyre riskása leves hussal, Kontur Andrásné 20 személyre hus, 3 drb. kenyér, K. Biásini Domokosné 30 személyre gulyás Frits Albertné 10 személyre ebéd, Kovácsi Antalné 10 személyre paradicsomos hussal, Ketheli József 10 személyre paszuly hussal, Helfi Adolfné 40 személyre egreses bárány, Bán Istvánné 40 személyre leves hussal és 10 kenyér, Hószler Nándorné 20 személyre ebéd és sült, dr. Incze Istvánné 10 személyre gulyás és 1 kenyér, dr. Koch Antalné 10 személyre ebéd sülttel, Tompa Jánosné 10 személyre ebéd, Asztalos Jánosné 10 személyre ebéd, Tomán Sándorné 40 személyre ebéd sülttel, salátával, Botha Józsefné 50 személyre husos étel és sült, Klátrobecz Jánosné 20 személyre ebéd sülttel, Ferencz Józsefné 15 személyre paradicsomos hussal, ifj. Hutter Samu 40 kenyér, dr. Weisz Józsefné 10 személyre leves hussal, Hegedüs Istvánné 10 személyre káposzta, Jancsó Lajosné 10 személyre tárkonyos bárány, Szász Domokosné 10 személyre pasvuly és tokány, Moser Antalné 12 személyre gulyás, Tauffer Józsefné 15 személyre egresrs hussal, Nagy Péterné 20 személyre ebéd, Szabó Károlyné 20 személyre riskása leves hussal, Becsei Hugó 40 személyre leves hussal, Csikmántori Jánosné 50 személyre étel, Kolláti Istvánné 15 személyre tárkonyos bárány, Boór Sándorné 20 személyre ebéd, Vikol Gergelyné 10 személyre ebéd és 2 kenyér, Züllich Istvánné 20 személyre ebéd és 3 kenyér, Voith Gergelyné 40 személyre ebéd, özv. Kromberg Józsefné 12 személyre ebéd és 2 kenyér, Filker Mária 30 személyre ebéd és 30 kenyér, Szász Gyuláné 20 személyre ebéd, özv. Szász Károlyné 4 nagy kenyér, Csulak Danielné 10 személyre ebéd, id. Hincz Györgyné 40 személyre ebéd, Csiki Imréné 10 személyre ebéd és sütemény, Tompa Jánosné 10 személyre ebéd, Szabó Samuné 15 személyre ebéd. Szabó Károlyné 20 személyre ebéd, Korbuly Bogdánné 100 szem. turós puliczka, Dietrich Sámuelné 2 nagy kenyér és 20 személyre gulyás, özv. Vikol Jánosné 15 személyre ebéd, Váradi Károlyné 16 személyre riskása leves hussal, Bogyó Alajosné 1 kenyér, id. Hutter Samu 50 drb. kissebb kenyér, Simai Miklós 10 drb. kenyér, Solymosi Károlyné 10 személyre tárkonyos bárány és 1 kenyér, Pataki Istvánné 20 személyre gyöngykása leves és sült, Meskó Lukácsné 1 és 1/2 véka pityóka és pázcolt hus, Klösz Józsefné 5 kenyér, 12 csomag hagyma, 4 font túró, 4 font szalonna, Májer József 1 véka paszuly, 5 font szalonna, Farkas Józsefné bárány tokány salátával 12 személyre, Burckhárd Ágostouné 20 személyre tárkonyos bárány és 1 kenyér.

Mely nemes adományokért fogadják mindannyian az inségesek nevében hálás köszönetemet.

Kolozsvárt, 1876. május 9-én.

Simon Elek,
polgármester.

A „KELET" magán-távirata.

Feladatott Budapesten május 12. 10 ó. 10 p. d. e.
Érkezett, május 12. 10 ó. 30 p. d. e.

A Szabadelvü körből kilépő képviselők tegnap egy nyilatkozatott irtak alá, mely szerint a szabadelvü pártnak tagjai maradnak, csak a körből lépnek ki, ezek száma mintegy 80.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. május 12.

— **Özv. Winkler Ferencznéhe**, mint a jótékony-nőegylet bizottmányi tagjához, leégettek számára ujabban adakoztak. Biasini Sándorné: 1 női köntös, 3 gyermekköntös, 4 köntösderék, 2 napernyő, 4 pár gyermekczipő. Tucsek Józsefné: 2 gyermek szalma kalap, 2 pár bőrtopán, 3 gyermek ing, 1 gyermek rékli, 7 előkötő, 4 gyermek mosó köntös, 2 gyermek szőrköntös. 2 párnatok, 2 reggeli főkötő, egy rendbeli fiu öltözet. Egy névtelen: egy rendbeli női ruha, egy női kalap. dr. Bartok István: egy férfi kabát, 10 férfiing, 2 lábravaló, 1 pár fuszékli, 2 pár czipő. Szőcs Gézáné: 3 férfi ing, 2 lábravaló, 1 lepedő. br. Bánffy Albertné: egy uj köntösnek való, egy nagy kendő, egy kicsi fővevaló kendő. Csiki Imréné: 3 pár férfi czipő. 1 magyarka.

— **Second sightnak** nevezi az angol azt az önkivületi állapotot, midőn a beteges phantasiájú ember maga-magát látja, önmagával társalkodik stb. A „Kelet Népe" is ilyen Second sight-féle állapotba jutott a tegnap, midőn a kolozsvári conservativ lap alapitásáról irat magának levelet s a szerkesztő a levél végén „mélyen" (!) üdvözli az uj lapot s fölkéri a kolozsvári elvbarátokat, hogy e mozgalom minden mozzanatáról tudósitsák őt — holott köztudomásu dolog, hogy Kállay Béniámin ur, a „Kelet Népének" lapvezére járt itt Kolozsvárt, készitette a nyomdával a lap kiadására vonatkozó szerződést s ez állitólagos kolozsvári levéllel egyszerre érkezett vissza Budapestre, mint a „K. N." ugyanazon számából olvasható. Igy beszélget a „Kelet Népe" a „Kelet Népével", mélyen üdvözölve magamagát — talán épen a tükör előtt.

— **A Victoria** biztositó társulatra vonatkozó azon, tegnap fentartással közölt hirünket, mintha a „Tisza" biztositó bankot magába olvasztani szándékoznék, a legilletékesebb helyről vett értesülés alapján ezennel határozottan dementáljuk. Nem mulasztathatjuk el ezuttal megjegyezni, hogy ugy látjuk, derék biztositó társulatunk ellen mindennemű alattomos hirek terjesztését időszerűnek tartják némelyek, a mi eléggé bizonyitja, mennyire kényelmetlen versenytárs nekik a „Victoria."

— **Most már aztán uszunk** az áldásban Hat napja már, hogy folytonosan, vagy legalább is kisebb időközökben, siratja az ég a sár ne járna vele és olyan zimankós hideg idő, mely a közeledő három fagyos szentet valóban félelmetessé teszi. Általában gazdai körökben nagy az aggodalom a bekövetkezhető májusi fagytól. Még csak ez kellene, hogy szinültig megteljék az elemi és nem elemi csapások pohara.

— **Az erdélyi pincze-egylet** igazgatósága elhatározta, a helyi közönséggel, Erdély különböző borai megismertetése czéljából helyt levő pinczéiben időszakonként bor-kóstolásokat tartani, mely kóstolásokra, időszerint beosztva, a város polgárait külön meghivókval meghivandja. Az első kóstolás folyó hó 14-én fog megtartatni.

— **A helyi zene-conservátorium** — mint halljuk — ez évben fennállásának 40 éves évfordulóját szándékozik megünnepelni. A választmány már lépéseket is tett ez ügyben; egy jubiláris bizottság küldetett ki a terv és programm kidolgozásával bizatva meg, a mely munkálat inditványa alakjában a közelebbről egybehivandó rendkivüli közgyülés elé fog terjesztetni határozat hozatal végett. Annak idején a részleteket is közölni fogjuk.

— **Dorgó Albert** kir. közjegyzőt sulyos csapás érte, 3 éves kis fia ugyanis tegnap dyphteritisben meghalt.

— **Szinházi hirek.** Komáromy Mariska Komáromy Alajos a budapesti nemzeti szinház tagjának leánya, mult télen az aradi szinház kedvelt tagja, május 18-án érkezik körünkbe és háromszor fog fellépni szinpadunkon; u. m. május 20-án a Jóslat, 22-én Szinésznő, 24-én: A vértanuk czimü darabokban. Bacsó Lujza szinházunkhoz szerződtetett opera és operette énekesnő a napokban érkezik meg és először Troubadourban fog fellépni. Milton holnapi előadásában D. Bér Emma asszony is fel tog lépni, egészsége teljesen helyreállván. Hunyadi László opera közelebbről új szerep kiosztással kerül szinre. Neszveda Anna, Humann Erzsi, B. Szabó Imre, Vidor Pál, Kunsági Lajos, Marczel és Krieger Cornelia vesznek részt az előadásban, Kőműves és lakatos opera még május hóban szinre kerül A nyári szinidény május 28-án kezdődik meg a nyári szinházban.

— **A zene-conservátorium** tegnapi választmányi ülésén többek közt szóba jött egy előkészitő énekosztály felállitása, hol az énekben az első elemi oktatások fognak megadatni. Tervezet kidolgozására Jacoby Jakab karnagy bizatott meg.

— **A m. keleti vasut** e hó 15-tól kezdve egy uj menet-tervet léptet életbe, meiynek értelmében N.-Szeben és Brassó közt az egyenes közlekedés meg lesz szüntetve. Az utazók tehát azon kellemes meglepetésben fognak részesülni, hogy az egész éjszakát mindig Kis-Kapuson fogják tölteni. A keleti vasut igazgatóságának e helytelen intézkedése ellen a brassói communitás felterjesztést határozott a közlekedési miniszteriumhoz.

— **A s. szentgyörgyi** tüzoltó-egylet. A s-sztgyörgyi tüzoltó-egylet vasárnap megalakult. Elnök lett: Kelemen Lajos. Kimondatott, hogy a s.-sztgyörgyi tüzoltó-egylet kezdeményező egyletnek tekinti magát Háromszéken, s elhatároztatott az egyes községeket a tüzoltászat tejlesztése, fiók-tüzoltó-egyletek alakitása végett felkérni, felajánlván az egylet támogatását. Pollák Mór azon ajánlatot tette, hogy ha a tüzoltászat tanitása végett Kolozsvárról egy szakértő egyén meghivása határoztatik el, ez egyén részére ingyen szállást ad. Az aláirások már megkezdődtek, s mintegy 100 taggal dicsekedhetik az egylet.

— **Az unitáriusok zsinati ünnepályére** az előkészületek megkezdődtek. A zsinatrendező bizottság mult hó 20-án tartotta értekezletét S.-Szt.-Györgyön, a felsőbb leányiskola helyiségében. A zsinat 1876. aug. 27-én kezdődőleg Arkoson fog megtartatni. Főtárgya leend az elhalt boldogemlékü Kriza helyébe püspököt választani. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a zsinati ebédeket vállalkozó vendéglős állitsa ki. Az árkosi unitárius lívek szállást és reggelit vendégeiknek önként adni igérkeztek. Eltekintve a templomi szertartások érdekességétől és a tárgyak fontosságától más tekintetben is érdekes napoknak nézünk a zsinat tartama alatt elébe. Ugy halljuk, hogy a zsinat folyama alatt fő-gazdának mélt. Szentiványi Gyula Három- és Miklósvárszék köztisztelettben álló fő-királybirája kéretik fel.

— **M.-Vásárhely** városának egy négy tagu küldöttsége érkezett ma városunkba, mely küldöttség a m.-vásárhelyi tüzoltó-egylet részére szükségelt tüzoltó-szerelvények megrendelésére nézve a városunkban időző soproni Seltenhoffer urral egyezkedni fog Mint halljuk a dézsiek is Seltenhoffernél rendelték meg tüzoltószerelvényeiket.

— **Némely** brassai szászok humanismusát jellemzi, hogy az eredetileg szabad székely nemes, de általuk leigázott csángók szenvedéseiből is gunyt ünnek legujabban azáltal, hogy egy szinlapot adnak ki, melyben a csángó érdekekért lelkesülő hazafias egyéneket a legszemtelenebbül gunyolják. — A szinlap tartalma rosz magyarnyelven a következő: „Leguujabb eredeti népszinmű. Bérlet szünet. Csángó hatósági engedélylyel S.-Sztgyörgyön Schwarzenberg herczeg vendéglőjében a Csángó vezetők részére először adatik Jakab Elek igazgatása alatti szintársulat által. — Vasárnapon 1876 évi Májushó 7-én: **„A csángók menyországa,** vagy a megcsaladott boldogság." Tragikomikai szinjáték. 5 felvonásban. Pávai Elektől. — I. A Csángók mint magyar nemesek (szinhely a kolosvári ügyvédi kamara). II. A fejedelmeik által leigázott Csángók (szinhely a kolosvári országgyülés). III. A szásznak elszálogositott és eladott Csángók (szinhely a Brassó tanácsának levéltára.) IV. A Csángó papok tüzes nyila az ide futottak fejére s a 12522 frt taxának felosztása (szinhely a deresztei erdő). V. A keserű csalódás és a Csángo szegény legények vezereinek rögtöni elnémulása (szinhely Budapest). Személyzet. A csángok bálványa Pávai. Ennek csatlosa Bitai. A Csángok Krisztusa Molnár. A Csángok szt. Pál Bartha. A Csángok szt. Péter Borcsa. A Csángok szt. Lukács Orbán. A Csángok szt. Judás Pap. Pontius Pilátus Lázár. A Csángok pénztárnoka (főmestersége szegénylegény) Köpe. Bobok és különféle inasok: Lázár, Simon, Fejér, Kocsis, Gimbesanu, Miklós, Popoviciu, Vajna, Partin, Foris, Brandschott, Rab. — Kezdete pont 8 órakor."

— **A m. kir. pénzügyminiszter** kataszteri pótbiztossá a temesvári kerületbe Appel László hunyadmegyei földbirtokost nevezte ki.

KÖZGAZDASÁG.

Borkóstoló.

(Vége.)

Ezekkel szembe g.r Mikó Imre ő nagyméltósága szilvási és Paget János székefalvi Sauvignon és Semillon 1873-ban szürt boraik nem tehetők, mert ezek az érettségnek még azon fokán nincsenek, hogy minden tulajdonságok felett itéletet lehessen mondani; várnunk kell tehát birálatunkkal, mig ezen jeles szőllők termesztvényei férfikorukat elérendik, azonban feltünt már jelenben is az, hogy mintkét bor a szilvási ugy mint a szőkefalvi, jellemre izre, zamatra és illatra egyek, még az édességre sem különböznek, de hogy Bordelais borvidék kitűnőségét elérhessék, nem valószinű, minthogy ezen szőllő fajok is megkivánják, hogy a tőn érjék el a tulérettséget, szemen szedessenek és hájjan kezdjék meg az erjedést, mely kellőeknek még eddig megfeleltve nem lett, mert Erdélyben egyátaljában a szüretezés igen korán végeztetik el.

Végre még a pinczemester Mehrer András által előállitott pezsgőről is meg kell emlékeznünk. A felbontott palaczkok bizonyitékul szolgáltak, hogy az erdélyi bornak is hasonlólag meg lehet adni a gyöngyöző vagy pezsgési tehetségét, mint a franczia Champagne vidékén termett bornak, de ugylátszik, hogy ehez nem választatott meg kellőleg a bor, mert mindegyiknek kissebb nagybb mértékben utóize volt, mely a felhasznált bor sajátos jellemét tüntette fel, már pedig ezen tulajdonság a pezsgőbornak nem szolgál előnyére. Nem lehet kétségbe vonni, hogy a rendes erjedéseken keresztül ment megért borokot is szénsav hozzáadásával pezsgőkké lehet tenni, és hogy kiválólag Németországban, több ily pezsgő gyárak nagyon jó eredménynyel működnek, de Franczia országban a Champagneba, a hol a pezsgő bornak a hazája, nem megért borból és szénsav hozzáadásával állitják elő a hirneves pezsgő borokat, hanem különösen e czélra vegyitett szőllők mustjából és a megfelelő kezelés által kötik meg benne a magából fejlődő szénsavat; ezen kezelés minden esetre hosszadalmasabb, de az eredményre nézve biztosabb, ennélfogva kivánatos volna, hogy Mehver ur ki a legelső pinczemester volt hazánkban és eszközlője annak, hogy Erdély kitűnő fajborai az utóbbi évtized folyamában tartott kiállitásokon a világ által megismertessék, a pezsgőbor készitésének is útörője legyen és termesztőinkkel megismertesse azon hazai szőllőfajokat melyek vegyitőkből áll elő azon must, mely leginkább közeliti meg a franczia pezsgőket. Ez nem zárja ki, hogy eddigi kisérleteit ne folytassa, melyek végre is eredményre vezethetnek, de az utóbbi eljárás által nézetem szerént borászatunknak nevezetesebb hasznot tehetne.

Mármost nem tehetem, hogy a borkóstolók nevében gróf Mikó Imre, br. Bornemissza János ő nagyméltóságuknak, valamint Paget János ő méltóságának mély tiszteletü köszönetet ne mondjak az általok rendezett tanuságos borkóstolásért, melyben részesiteni méltóztattak.

Marosvásárhelyt, 1876 évi ápr. hó 6-án.

Báró Apor Károly.

Kimutatás

A kolozsvári iparos kölcsön-pénztár 1876. apr. havi forgalmáról.

Bevétel.

Márczius haváról készpénz áthozatal 2663 frt 89 kr, bevételekben 8345 frt 89 kr, váltó visszafizetésekben 49744 frt, 6½% kamatban 1158 frt 54 kr, késedelmikamatban 50 frt 81 kr, feldijban 364 frt 15 kr, könyvdijban 3 frt, bélyeg dijban 55 frt 20 kr,

Összesen 62385 frt 48 kr.

Kiadás.

A tagoknak vissza fizetődött 5819 frt 76 kr, 220 esetben kölcsön 53806 frt, bélyegzet árlapra 55 frt 20 kr, irodai személyzet dijába 92 frt, irodai szükségletre 1 frt 75 kr, pénztár maradék egyenleg 2610 frt 77 kr.

Összesen 62385 frt 48 kr.

A fentebbi kimutatás szerint az április havi forgalom teszen 122160 frt 19 kr.

Kolozsvártt, márczius hó 30-án 1875.

Benigni Sámuel, igazgató. Mamicza János, pénztárnok.

Tömösvári Miklós, könyvvezető.

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly**

Beküldetett.

E szerencse jel-ige: „Wo gewinnt man jedes mal? Bei Mindus und Marienthal!" számos fényeremény, többek közt legközelebbről a 242,400 márka nyeremény által, **oly hiressé vált,** hogy a játékkedvelőknek a MINDUS és MARIENTHAL czéget **Hamburgban** legmelegebben ajánlhatni. Lapunk mai számában látható hirdetés szerint ismét nagy kisorsolás leend, a melyre emlitett czég eredeti sorsjegyekkel szolgál, a mire a figyelmet ezennel felhivjuk.

Érdekes

HECKSCHER SAMUNAK Hamburgból a mai számunkban megjelent **szerencsejelentése.** Ez a ház az itt és a környéken nyert összegek pontos és hallgatag kifizetése által oly jó hirnevet nyert, hogy mai hirdetésére mindenkit figyelmeztettünk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetmény.

A kolozsvári távirdaigazgatóság és főállomás részére **folyó év september 29-től kezdve 22** vagy **23** szobából, két konyhából és mellékhelyiségekből álló szállás kerestetik, a két hivatal részére együtt, vagy esetleg külön. Felkéretnek azon háztulajdonosok, kik ily lakhelyiségeket bérbeadni hajlandók, ajánlataikat a helybeli távirdaigazgatósághoz nyujtsák be. Előlegesen szóbelileg értekezhetni az igazgatóság helyiségében naponta **délután 2 órától 4-ig.**

A kolozsvári m. k. távirdaigazgatóságtól 1876. évi május 11-kén.

Sz. **312.** — 1876. (194) (1—3)

Pályázati hirdetmény.

Toroczkó bányavárosában, az orvosi állomás üresedésbe jövén, erre pályázat nyittatik, ezen orvosi állomás 200 frt. évi fizetés, 50 frt. lakbér, 2 öl tüzi fa és 16 kr. látogatási díjjal van egybekötve, ezen kivül mellékes jövedelmek lévén, egy évi tisztajövedelme 1000 frton felül megy.

A pályázni kivánók felhivatnak, folyamodványaikat **folyó évi junius-hó 10-ig.** Toroczkó b.-város elöljáróságához beadni.

Toroczkó, 1876. május 10-kén.

Toroczkó bányaváros elöljáróssága.

(447) (16—16)

Altesti sérvben szenvedők

Sturzenegger Gottlieb határozottan **ártalmatlan** hatásu **sérv-irjában, Hensauban** (Svájcz), meglepő gyógyszert találnak. A használati utasításhoz számos bizonyitvány és hálanyilatkozat van mellékelve. Kapható 3 frt 20 kros fazekokban maga Sturzenegger G. által **Raktárak:** Formagyi Fr. „Szűts Mártához" czimzett gyógyszertárában Pesten; Pecher J. „Mariabilf" czimü gyógyszertárában Temesvárt.

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

DAUDET ALFONS. Ifj. Fromont és id. Risler. Regény a párisi életből. A francia akadémia által jutalmazott pályamű. Ára 2 frt.
SZEREMLEY MIHÁLY Dr. Vényminta-tár a magyar gyógyszerkönyvhöz. Ára 2 frt 60 kr.
SIKOR JÓZSEF Dr. Házasodjunk. Ára 40 kr.
K. BENICZKY IRMA. A divat szélsőségei. — Műveltség- és erkölcstörténeti kútfők nyomán. Ára 40 kr.
— — — Gyakorlati széptan. Tekintettel a házi életre. Ára 40 kr.
JÓSIKA MIKLÓS báró. Egy igaz ember. Beszély. Ára 20 kr.
CONSCIENCE HENRIK. A szegény nemes. Flamand beszély. Ára 40 kr.
KÖLCSEY FERENCZ válogatott szónoki művei. Ára 60 kr.
POPE SÁNDOR. A műbiráatról, Tanköltemény. Ára 20 kr.
RADICS P. v. Anastasius. Grün und seine Heimath. Ára 1 frt 50 kr.

Pénzküldeményeknél a könyv árán felül még 10 kr. mellékfizetendő a fuvarlevél és csomagolásért.

TROIS-ETOILES (Grenville-Murray) Der Abgeordnete für Paris zur Zeit des zweiten Kaiserreichs. A 3 kötet ára 7 frt 20 kr.
SCHRÖTTER L. Beitrag zur Behandlung der Laryux-Stenosen. Ára 1 frt 20 kr.
HÜTTENBRENNER Dr. AND. v. Lehrbuch der Kinderheilkunde. Ára 6 frt.
Oesterreichisch-Ungarischer ORDENS-ALMANACH I. Jahrgang 1876. Ára 4 frt.
HUMMEL A. Handbuch der Erdkunde. Ára 10 frt 20 kr.
ZAHN Dr. FRANZ. Lehrbuch der gerichtlichen Thierheilkunde. Ára 1 frt 60 kr.
ZEITSCHRIFT für das REALSCHULWESEN. Herausgegeben von Dr. Josef Kolbe; J. C. W. Hoffmann und W. F. Warhanek I. Jahrgang 1876. Ára egy évfolyamnak 5 frt.
SCHUMANN Dr. C. Anleitung zur Untersuchung der künstlichen Düngemittel und ihrer Rohstoffe. Ára 1 frt 68 kr.
LUCAS Dr. ED. Die Kreis- und Bezirksbaumschule. Mit 52 Abbildungen. Ára 1 frt 35 kr.
HEUSINGER von WALDEGG EDMUND. Die Ziegel-fabrikation einschliesslich der neuesten Maschinen und Ofenconstructionen. Mit 277 Holzschnitten. 3-te verm. & verbess. Auflage. Ára 5 frt 40 kr.
FIGUIER LOUIS. Der Tag nach dem Tode oder das zukünftige Leben nach den Forschungen der Wissenschaft. Ára 4 frt 50 kr.
PREYER W. Uiber die Grenzen der Tonwahrnehmung. Ára 1 frt 20 kr.
SCHMIDT MORITZ. Aristoteles über die Dichtkunst. Ára 1 frt 20 kr.
WAGNECK Dr. G. Die apostolische und die moderne Mission. Eine apologetische Parallele. Ára 60 kr.
BARRET GEORGE. Anleitung zur Aquarellmalerei. III. Auflage. Ára 72 kr.
WEYHE-EIMKE. Arnold Freih. v. Carl Bonaventura von Longueval, Graf von Buquoy, Retter der habsburgisch-österreichischen Monarchie. Eine Episode aus dem 30 jährigen Kriege. Ára 1 frt 20 kr.
FRIEDJUNG HEINRICH. Kaiser Karl IV. und sein Antheil am geistigen Leben seiner Zeit. Ára 3 frt.
ARNETH ALFRED. Ritter von, Maria Theresia's letzte Regierungszeit 1763—1780. I. Band. Ára 6 frt 50 kr.
HIRSCHFELD J. Les eaux minérales les plus fréquentées de la Hongrie. Ára 1 frt 20 kr.

Teljes operák négy kézre.

Auber. Porticii néma.	Ára 1 frt 80 kr.	Mozart. Don Juan.	Ára 1 frt 50 kr.
Beethoven. Fidelio.	Ára 1 frt 20 kr.	— Figaro . .	Ára 1 frt 50 kr.
— — Egmont.	Ára — frt 60 kr.	— Varázssíp .	Ára 1 frt 20 kr.
Bellini. Alvajáróné.	Ára 1 frt 20 kr.	Rossini. Sevillai borbély	Ára 1 frt 20 kr.
— Norma. .	Ára 1 frt 20 kr.	Weber. Bűvös vadász.	Ára 1 frt 8 kr.
Boildieu. Fehérruhás nő.	Ára 1 frt 20 kr.	— Oberon. .	Ára 1 frt 20 kr.
Donizetti. Lucia. .	Ára 1 frt 20 kr.	— Preciosa .	Ára — ft 60 kr.
Flotow. Mártha. .	Ára 3 frt 60 kr.	— Euryanthe.	Ára 1 frt 50 kr.
Herold. Zampa. .	Ára 1 frt 20 kr.	Verdi. Trovatore.	Ára 3 frt 60 kr.

(195) (3)

Értesitésül.

Alólirott tisztelettel tudatja a n. érd. közönséggel hogy elfogad mindennemű **táblák festését**, egyes **dipomák, hála-feliratok, üdvözlő levelek, monogramm betük** nagy vagy kis formában, **családi czimerek, transparentek** és minden e szakmához tartozó munkákat egyszerű ugy a legcsinosabb kiállitással jutányos ár mellett.

Megrendeléseket elfogad, naponta **12-től 1 óráig** buzautczai **14-dik** számú lakásán.

Teljes tisztelettel:
FODOR LAJOS.

(196) (1—8)

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

375,000 bir. márka

vagy 218,750 forint

fényeremény nyujt kedvezőtenben a legtöbb nagy jótékonycélu, melyet a magas kormány megfelelőszerü és biztositott.

Az új terv előnyös szerveste olyan, hogy kevés hó lefolyása alatt 7 kisorsolásban **43,400 nyeremény** fog biztosan kihuzatni, melyek közt van esetleg **375,000** bir. márka, vagy **218,750** ún. ért. forint fényeremény, illetőleg pénz.

1 nyeremény à	250,000 m.	
1	„	125,000 „
1	„	80,000 „
1	„	50,000 „
1	„	40,000 „
2	„	36,000 „
3	„	30,000 „
5	„	25,000 „
6 nyerem. à	15,000 m.	
7	„	12,000 „
11	„	10,000 „
35	„	6000 „
55	„	5000 „
200	„	4000 „
412	„	2400 „
621	„	1200 „
700	„	500 „
1,000	„	250 „
24,350	„	198 „
		sat. sat.

A nyeremény-tanácsok tervszerüleg hivatalosan van:

a. E nagy, az államtól biztositott pénzkisorsolás legközelebbi első húzására

1 egész eredeti sorsjegy ára csak 6 márka vagy 3½ frt
1 fél „ „ „ „ 3 „ „ 1½ „
1 negyed „ „ „ „ 1½ „ „ 90 kr.

Megrendelések az összegrok késpénzben, postai utalvány által beküldése, vagy utánvétele mellett a legpontosabban fogatnak el, s az állampecséttel ellátott eredeti sorsjegyek azonnal megküldetnek a nyeremény-jegyzékek mindenkinek egyenesen hivatalosan megküldetnek a kihuzás napja utánnal.

A szükséges hivatalos tervek ingyen mellékeltetnek a megrendelésekhez és húzás után felhivatnak a jegyzékek mindenkinek egyenesen hivatalosan megküldetnek.

A nyeremények állami biztositás mellett mindig pontosan fizetnek, s az ezen nagycsoportban szóló összeköttetéseink által eszközöltetik a kifizetés.

Gyüjtőknek mindig kedvezett a szerencse s sokan nagy nyeremény mellett gyakran örvendtek a fényereknek, melyek ugyanen fiscetettek ki az erednek.

Egy Ur, a legszilárdabb alapra feltétett vállalatnál a résztvevés ajánlhatóbb, kisonyosan igen ólcsk lesnek, kérjük tehát, hogy minden megrendelőnek megfelelőssünk, a mikor ez ügyben kérdés intéztetik hozzánk, mindig a legpontosabb felvilágositás mindenkinek megadatik. **f. é. május 31-ke** előtt hozzánk beküldeni.

Kaufmann és Simon,
bank- és váltóüzlete Hamburgban,
mindenféle állami és egyéb vasutfi-tészvény és kölcsönjegyek vásárlása és eladása.

U. I. Egyébiránt köszönettel vesszük mindenkinek az eddig irántunk tanusitott bizalmát, s midőn ez ügyben ismét a legkedvezőbb szolgálatokat igyekszünk megtenni, ugy szintén az eddigiekben is ajánlottuk magunkat.

Fennebbiek

(186) (3—9)

Oly alkalom a nyerésre, a minő mostanig nem kinálkozott, a résztvevés tehát mindenkinek sürgetőleg ajánlatik!

Az **egészen ujan átalakitott** és **javitott**, a **hamburgi államtól biztositott** 270-dik **nagy pénzkisorsolás** által **rendkivül nagy alkalom** van nyujtva a közönségnek a **nyerhetésre. Ebben 43400** nyeremény **hét millió és 771,800** márka összegben fog biztos kisorsolás alá jöni, s 7 osztályban következő fényereményeket tartalmaz, u. m. esetleg

375,000 bir. márka,

különösen **250,000, 125,000, 80,000, 60,000, 50,000, 40,000, 36,000,** 3 à **30,000, 25,000,** 5 à **20,000,** 6 à **15,000,** 7 à **12,000,** 11 à **10,000,** 26 à **6000,** 55 à **4000, 2500, 3000,** 200 à **2400,** 5 à **2000,** 3 à **1500,** 412 à **1200,** 621 à **500,** 700 à **250** márka sat. sat.

Az I-ső osztályra szóló eredeti sorsjegyek kiadása megkezdődött s állaimk a **tervszerü árban** szolgáltatnak, és pedig

½ eredeti sorsjegy 3 frt 30 kr. o. é. fél
1 frt 65 kr. o. é., negyed 83 kr. o. ért.

E sorsjegyeket a **hivatalos játéktervvel** együtt postai utalvány, készpénz vagy utánvét mellett **minden vidékre** megküldjük, valamint a résztvevőknek a húzás után a **hivatalos nyeremény — lajstromot** minden **felszólitás nélkül azonnal** a netalán esheető **nyereményösszegekkel** együtt, kézbesitjük.

A megrendeléseket minél előbb, és mindenesetre

május 15-ig

kérjük, mert a sorsjegyek előreláthatólag hamar el fognak kapdostatni.

Jelszavunk: Wo gewinnt man jedesmal?
Bei Mindus und Marienthal!

mostanig oly fényesen igazolta magát, miszerint reméllhetjük erről ő vásárlóinknak is tanuságot tehetni. Ismételten kérjük a megrendeléseket **mielőbb egyenesen** hozzánk intézni.

MINDUS és MARIENTHAL,
értékpapirüzlete
HAMBURGBAN.

Erdélyi PINCZE-EGYLET Kolozsvárt
ÁRJEGYZÉK.

Évszám	Hordókban — Hectoliter szerint (100 liter 71 ausztriai pint)	frt	kr.	100 cilinder üveg nélkül frt	100 nagy üveg 70 centiliter frt	100 kis üveg 35 centiliter frt
	a) Asztali borok					
	Asztali bor 1-ső osztályu	42	—	80	60	32
	„ „ 2-od „	33	—	—	—	—
	„ „ 3 ad „	29	—	60	45	25
	„ „ 4-ed „	20	—	42	—	—
	„ „ 5-öd „	13	—	—	—	—
	b) Csemege borok					
1827	Herepei — — kitünő	—	—	250	130	
1846	Szilvási	—	—	200	105	
1834	Tasnádi	—	—	200	105	
1846	Tasnádi	—	—	100	55	
1862	Törökhegyi	—	—	150	80	
1866	Traminer első osztályu	—	—	150	80	
1866	Kükullőmenti sajtolás	—	—	150	80	
1862	Kükullőmenti — — igen finom	71	—	80	42	
1866	Som	88	—	100	55	
1872	Muskotály	71	—	80	42	
1872	Riesling	71	—	80	42	
1872	Wälsch Riesling	62	—	70	38	
1872	Traminer	71	—	80	42	
1866	Bakator	71	—	80	42	
1866	Leányka	71	—	80	42	
1862	Rózsamáli	71	—	80	42	
1862	Mezőségi	71	—	80	42	
1872	Erdélyi vegyes	62	—	70	38	
1866	Kitünő erdélyi aszu I. oszt.	160	—	150	80	
1866	„ „ „ II. „	133	—	125	70	
	c) Vörös borok					
1872	Carbenet	106	—	120	65	
1872	Oporto	71	—	80	42	

(171) **Vasabrancsos hordók ára:** (3—50)

1 darab ca 25— 30 liter tartalma ½ akós) 2 frt 75 kr.
1 „ „ 50— 60 „ „ 1 „ } 3 frt 50 kr.
1 „ „ 110—120 „ „ 2 „ } 5 frt — kr.
1 „ „ 220—250 „ „ 4 „ } 8 frt — kr.

4 hectolitertől 7 hectoliterig (8—13 akó) hectoliterenként 3 frt 40 kr.

Ösmertetés czéljából összeállitás:

Fen elősorolt borokból 18/1 nagy üveg különféle faju bor ára helyt Kolozsvárt pakolással 18 frt., 18/½ különféle kis üveg ára pakolással együtt 9 frt 50 kr.

Fényeremény esetl. **375,000 márka.**	Szerencse-jelentés	A nyeremények az állam **kezeskedik.**

Felhivás résztvevésre a hamburgi állam által biztositott nagy pénzkisorsolás nyeremény-eséllyeiben,

a melyben több mint

7 millió 770,000 márkát

kell okvetlen nyerni.

Ezen előnyös pénzkisorsolás nyeremányei, a mely tervszerüleg csak 81,500 sorsjegyet tartalmaz, következők: 1 nyeremény esetl. **375,000** márka. különösen **250,000, 125,000, 80,000, 60,000 50,000, 40,000, 36,000,** 4-szer **30,000,** és **25,000,** 5-ször **20,000,** 24 szer **15,000, 12,000,** és **10,000,** 26-szor **6000,** 56-szor **4000** és **3000,** 206 szor **2500, 2400** és **2000,** 415 szór **1500** és **1200,** 1356-szor **500, 300** és **250,** 27483-szor **200, 150, 138, 124** és **120,** 13889-szer **94, 75, 67, 50, 40** és **20** márka fog kevés hó alatt 7 osztályban bizonyosan kisorsoltatni.

Az első nyeremény-húzás **hivatalosan** van meghatározva, s

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 ft 40 kr.
egy fél eredeti sorsjegy ára csak 1 ft 70 kr.
egy negyed eredeti sorsjegy ára csak — ft 85 kr.

és én ezen az **államtól biztositott eredeti sorsjegyeket** (nem tiltott igérvényeket) **az árnak készpénzben beküldése** vagy **postai utánvétel** mellett a **legtávolabb vidékekre** is megküldöm.

A résztvevők az eredeti sorsjegy mellett még az állampecséttel ellátott eredeti Játéktervet is **ingyen** kapják tőlem, és húzás után minden **felszólitás nélkül azonnal** megküldöm nekik a **hivatalos** nyeremény-lajstromot.

A nyeremény összegeket **pontosan és titoktartás mellett** küldöm meg **egyenesen** az érdekelteknek.

Megrendeléseket postai utalvánnyal

vagy pedig **ajánlott levél** által tehetni.

A megrendelésekkel tehát, tekintve a húzás közelségét

f. é. május 15-ig

bizalmasan kell alólirthoz fordulni.

Id. Heckscher Sámu,
bankár és váltó-üzér **Hamburgban.**

(190) (2—10)

(79) Az alábbi elismerő iratok legfényesebb tanuságot tesznek (4—4)

Wilhelm Schneeberg-féle növény-állipja

kitünő hatása felől.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Bizonyitvány,

melylyel bizonyi om, hogy a neunkirchenyi gyógyszerész Wilhelm Ferencz ur által feltalált Schneeberg-féle növénynedv-állopot rekedtség és görcsös köhögés ellen igen kedvező sikrrel használtam, úgy hogy nehány nap alatt nemcsak teljesen kigyógyultam e bajból, hanem azzalellt annyiszor ismétlődött baj nemőben el is enyészett.

Neunkirchen, február 7-én 1856. **Högel Filep,** cs. k. postakezelő.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Tekintetes ur!

Hálámat kifejezni jövök a hirdetett Schneeberg-féle növény állop kitünő hatása miatt mell- és tüdőbajok ellen.

Szigorú kötelemeim gyakori közlekedést parancsolnak gyermek-kkel és más személyekkel és a folytonos fennhangon való beszéd évek óta kedvezőtlenül hat egészségemre s kiszáradt mellet és köhécselést okoz, rekedtséggel egybekötve, főleg ha tartósan kell énekelnem.

Különféle szert használtam már, de sikertelen. Hanem a miótа Schneeberg-féle növény-állopal élek, jól érzem magam, tehát legjobban ajánlhatom a Schneeberg-féle növény-állopot mindenkinek, a ki hasonló bajban szenved.

Különösen énekesek és szónokoknak felette becses ez az állop, mert rekedtségnél és száraz hangnál a sok beszéd és ének következtében) azonnal megkönnyitt mellet és visszaadja a hang tisztaságát, tehát teljes meggyőződésem szerint e bajban a várt kernek tökéletesen megfelel. Különös tisztelettel

Neunkirchen, márcz. 24-én 1856. **Höller József,** főtanár és kárvezető.

Azon t. cz. vevők, a kik az általam 1856 óta készitett **Schneeberg féle növényállopot** valódi minőségben óhajtják birni, sziveskedjenek határozottan kérni:

Wilhelm Schneeberg-féle növényállopját kérni.

Csak akkor az én gyártmányom, ha minden palaczk ezen pecséttel van ellátva.

E védbélyeg hamisitói érvényes büntetés alá esnek.

Minden palaczk utasitással van ellátva.

Egy lepecsételt **eredeti palaczk 1 frt 25 kr.** s mindig friss minőségben kapható

Wilhelm Fr. gyógyszerész Neunkirchenben, Alsó-ausztria

egyedüli termelőnél.

Göngyölésért 20 kr. számittatik.

A valódi **Wilhelm Schneeberg-féle növény-állop** csupán következő vásárlóknál kapható: **Kolozsvárt: VALENTINI A.,** gyógyszerész. Jászfalun: **Schieszl Károly,** gyógyszerész.

Beküldetett.

VILLÓSAVAS MÉSZSZÖIP.

A villósavas mészszörp — párisi gyógyszerész Grimault és társától — hatás mellbajok, görcsös köhögés, rekedtség, gyomorhurut, légcső-ágak gyuladása ellen, számos utánzata adott alkalmat, a melyek nem birnak hasonló becsével s másként vannak kézetve.

Azon betegek, a kik Grimault és társa párisi gyógyszerészek valódi villósavas mészszörpét óhajtják birni, sziveskedjenek minden palaczkon az aláirást követelni.

Azon gyárosok, a kik a rajegyre csak ezt a megjegyzést teszik: „Grimault és társa szerint Párisban," rászedik a t. cz. közönséget. (71) (4—*)

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájában az ifj. rél. Farada Lőrincz könyvnyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár digitalizálta - BCU Cluj-Napoca.